

KREIRANJE I
ANALIZA
JAVNIH
POLITIKA

Bolje analize
Bolje javne odluke
Bolje društvo
Interdisciplinarni
program kratkih ciklusa u
oblasti kreiranja i
analize javnih politika

Prirodno-matematički fakultet
Univerzitet u Novom Sadu
Departman za matematiku i informatiku

Sufinansirano
sredstvima programa
Evropske unije Erasmus+

CELOŽIVOTNO UČENJE

KURSEVI IZ OBLASTI JAVNIH POLITIKA
NA PRIRODNO-MATEMATIČKOM
FAKULTETU UNIVERZITETA
U NOVOM SADU

Novi Sad, 2021.

KREIRANJE I ANALIZA JAVNIH POLITIKA

Bolje analize
Bolje javne odluke
Bolje društvo

Interdisciplinarni
program kratkih ciklusa u
oblasti kreiranja i
analize javnih politika

Prirodno-matematički fakultet, Univerzitet u Novom Sadu
Departman za matematiku i informatiku
Broj projekta: 598596-EPP-1-2018-1-RS-EPPKA2-CBHE-JP

„Ovaj projekat je finansiran uz podršku Evropske komisije. Ova publikacija odražava stavove autora, i Komisija ne može biti odgovorna za bilo kakvu upotrebu koja može nastati na osnovu ovde sadržanih informacija.“

SADRŽAJ

Kursevi celoživotnog učenja u oblasti analize javnih politika na PMF	5
O potrebi za analizom javnih politika	5
Kome su kursevi namenjeni?	8
Kako i gde se izvodi nastava? Forma obrazovanja – celoživotno učenje	9
Kombinovanje kurseva u tematske kratke obuke	10
Kako se prijaviti?	11
OPISI KURSEVA	
UVOD U PRIMENJENE JAVNE POLITIKE	14
PODACI U JAVNIM POLITIKAMA	16
ANALIZA JAVNIH POLITIKA	18
KVANTITATIVNE METODE U JAVNIM POLITIKAMA	20
JAVNE POLITIKE U OBLASTIMA POLJOPRIVREDE I HRANE	22
POLITIKA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	24
METODE VELIKIH PODATAKA U JAVNIM POLITIKAMA	26
Realizatori	29

Kursevi celoživotnog učenja u oblasti analize javnih politika na PMF

O potrebi za analizom javnih politika

Pred državama, na različitim nivoima vlasti, svakodnevno je mnoštvo složenih odluka koje se tiču boljitka celog društva, a koje nazivamo javnim politikama (*Public policy*). Iskustvo s epidemijom COVID19 dovelo je u centar pažnje svu složenost odlučivanja o problemu kao što je zaštita javnog zdravlja. Odluke koje se donose moraju da se zasnivaju na podacima i naučnim saznanjima. Istovremeno, usredsređivanje samo na zdravstveni cilj i uvođenje mere potpune izolacije i ograničavanja okupljanja pretilo bi da ugrozi neke druge važne ciljeve. Jedna od mogućih posledica smanjene privredne aktivnosti je rast siromaštva, socijalna ugroženost, a na makroekonomskom nivou – smanjenje prihoda u državnom budžetu kao osnovnog resursa za različite javne politike, a pre svega za borbu protiv epidemije.

Za odgovor na brojne složene izazove savremenog doba kao što su ekonomski razvoj, zaštita životne sredine, upravljanje resursima, javni transport, obrazovanje, javno zdravlje i sl. potrebno je privući i upotrebiti širok spektar stručnih znanja i informacija. Pored složenosti samih problema, o mnogim ovim pitanjima, iako su od opšteg interesa, postoje različite grupe sa svojim privatnim interesima koji mogu biti i suprotstavljeni, a potrebno ih je sagledati i uvažiti prilikom donošenja odluka. Zatim, po pravilu, sredstva za ostvarivanje ciljeva u pogledu rešavanja svih pitanja od opšteg interesa su ograničena te odluke sadrže i elemente izbora odnosno priori-

tizacije jer iz ugla javnih finansija nije moguće uslišiti sve potrebe društva. Politicarima na različitim nivoima vlasti, koji su najčešće ti koji donose odluke, stoji na raspolaganju podrška stručnih službenika državne administracije, ali i mogućnost konsultovanja građana, različitih organizacija, kao i eksperata, istraživača, naučnika.

Kapacitet državne administracije da na stručan način podrži donošenje odluka, sagleda sve aspekte problema, organizuje neophodne konsultacije sa različitim stranama, osmisli mere javne politike, ako je potrebno pripremi propise, upravlja sprovođenjem strategija, uči iz prethodnog iskustva i modernizuje procese kako bi što efikasnije i bolje razumela potrebe građana, kao i kod svake organizacije, zavisi od zaposlenih ljudi, njihovih znanja, veština, stručnosti.

Donošenje odluka na osnovu činjenica (*Evidence based policy making*) smatra se najboljom praksom u pogledu načina za kreiranje i sprovođenje javnih politika u državnoj upravi i standard je kojem teže sva razvijena demokratska društva. Proces digitalizacije koji se odvija u okviru javnih usluga i državne administracije, ali i šire, pruža dodatne mogućnosti u pogledu dostupnosti sve veće količine podataka koji mogu da se upotrebe u cilju efikasnijeg rešavanja problema od značaja za društvo za šta su se do nedavno preovlađujuće upotrebljavali statistički podaci prikupljeni popisom ili anketama. Sada su na raspolaganju razne vrste masovnih podataka (*Big data*) koji se mogu upotrebiti za kvalitetnije odluke i bolje upravljanje u javnom sektoru. Pored toga, metode zasnovane na randomizaciji tj. slučajno izabranoj tretiranoj i kontrolnoj grupi, preuzete iz medicinskih istraživanja, postale su zlatni standard u proveru efekata mera javne politike pre nego što bi se one sprovele na celoj populaciji.

Dalje, rešavanje većine problema koje se tiču celog društva i o kojima se odlučuje u javnom sektoru zahteva uključivanje znanja iz različitih oblasti. Pored obrazovanih državnih službenika, sve veći značaj dobija i sistematsko

uključivanje naučnika u odluke u oblasti javnih politika. Naime, pored svoje prirodne okrenutosti ka proširivanju znanja o svetu koji nas okružuje, sve više se vrednuje i društveni uticaj naučnih otkrića u smislu da se istraživači i naučnici iz raznih oblasti ohrabruju da sa svojim otkrićima doprinesu javnim politikama (Evropska komisija je jula 2020. objavila Priručnik za nauku za javne politike, *Science for policy handbook*, <https://cdn4.euraxess.org/worldwide/australia-nz/european-commissions-science-policy-handbook-published>).

Konačno, sveobuhvatna reforma javne uprave, uključujući komponentu koja se odnosi na kreiranje javnih politika i kvalitet propisa, pokrenuta je 2014. godine, u Republici Srbiji. Do sada sprovedena reforma planiranja i koordinacije politika utemeljena u Zakonu o planskom sistemu Republike Srbije i pratećim podzakonskim aktima, stvorila je formalnu potrebu za novim veštinama i kompetencijama u javnoj upravi na svim nivoima vlasti. Kao nasleđe iz prethodnih vremena, državna uprava baštinila je birokratsku kulturu, a njeni zaposleni – državni službenici, po pravilu nisu obrazovani za analitičke i druge poslove koji su neophodni za kreiranje javnih politika. Za razliku od birokratske kulture u kojoj je akcenat na samoj upravi i procesima u njoj, promene u javnom sektoru koje se odvijaju širom Evropske unije u poslednjoj deceniji, vođene su idejom da se uprava organizuje na način da se u fokus aktivnosti stavi dobrobit građana i kvalitet javnih usluga. Isti princip je deklarisan cilj reformi koji se tiču javne uprave u sadašnjem periodu.

Sa željom da doprinese razvoju savremenog obrazovanja u oblasti javnih politika po ugledu na vodeće evropske univerzitete, Evropska unija je u okviru *Erasmus+ KA2 programa* podržala projekat Interdisciplinarni kratki programi u oblasti kreiranja i analize javnih politika (***Interdisciplinary short cycle programs in public policy making and analysis***, skraćeno *PPMA*). Glavni cilj projekta je razvoj desetina novih predmeta i izvođenje nastave u okviru interdisciplinarnih kurseva u oblasti javnih politika na univerzitetima u Srbiji. Dodatni cilj je stvaranje mreže stručnjaka koji se bave analizom javnih politika u Srbiji i regionu.

Kome su kursevi namenjeni?

Kursevi iz oblasti analize javnih politika mogu biti korisni svima koji imaju želju da doprinesu dobrobiti zajednice i koji se interesuju za pitanja od opšteg interesa. Namenjeni su akademskim građanima koji žele da učestvuju u pripremi strategija Vlade, planova razvoja lokalne samouprave ili doprinesu pripremi propisa u određenim oblastima kao što su poljoprivreda i hrana, životna sredina, nauka i tehnološki razvoj i ekonomski razvoj.

Izbor i sadržaj kurseva koncipirani su tako da se obraćaju profesionalcima koji imaju diplomu osnovnih studija, iskustvo u radu s državnom upravom ili želju da se usavrše u tom karijernom pravcu. Pored toga kurseve mogu da pohađaju i studenti akademskih studija i na taj način prošire skup svojih kompetencija koje će im omogućiti lakši ulazak u buduće poslove. Takođe, kurseve mogu pohađati istraživači i naučnici iz različitih oblasti koji žele da ovladaju metodologijom za ostvarivanje uticaja njihovih istraživanja na značajne društvene odluke.

Stečena znanja na ponuđenim kursevima doprineće kompetentnosti institucija poslodavaca kako u javnom, tako i u nevladinom, akademskom istraživačkom i privatnom sektoru.

Kako i gde se izvodi nastava? Forma obrazovanja – celoživotno učenje

---

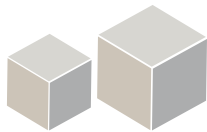
Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Novom Sadu je razvio kurseve koje će ponuditi u okviru celoživotnog obrazovanja koji će obezbediti polaznicima savremena znanja i razviti dodatne kompetencije potrebne za analizu javnih politika u funkciji boljeg odlučivanja.

Realizacija nastave na kursevima moguća je na dva načina. Prvi način se realizuje kroz kontakt časove „licem u lice“ u moderno opremljenim učionicama ili u okviru organizacije koje želi da zaposlenima omogući pohađanje kurseva i obuka. Drugi način je on-line nastava koja se organizuje na platformama namenjenim za učenje i uz pomoć odgovarajućih softvera (Moodle i Webex) kao i uz pomoć pogodnosti koje nudi specijalno opremljena učionica za daljinsko učenje u Rektoratu Univerziteta u Novom Sadu. Bez obzira na način realizacije, biće omogućena intenzivna interakcija sa predavačima.

Polaznici biraju one kurseve za koje su zainteresovani. Na kraju kursa polaznici prolaze odgovarajuću proveru znanja i ukoliko polože tu proveru dobijaju sertifikat Prirodno-matematičkog fakulteta kojim se potvrđuje da poseduju znanje iz date discipline. Svaki kurs je vrednovan odgovarajućim ESPB i za svaki je određen broj časova nastave. Trenutno su u ponudi nalazi sedam kurseva koji su predstavljeni u nastavku.

Termini nastave biće definisani u okviru svakog pojedinačnog poziva za upis ili definisani u dogovoru s prijavljenim kandidatima. Nastava je prilagođena studiranju uz redovno zaposlenje i odvija se u večernjim časovima i subotom. Nastava može biti organizovana u okviru radnog vremena ukoliko se realizuje kroz sporazum s jednim poslodavcem koji preferira takve uslove.

Kombinovanje kurseva u tematske kratke obuke

Pored mogućnosti pohađanja pojedinačnih kurseva, postoji mogućnost realizacije kratkih obuka koje obuhvataju sadržaje iz različitih oblasti kao skup povezanih kurseva. Programi kratkih obuka formiraju se na osnovu zainteresovanosti grupe polaznika i/ili organizacije poslodavca. U okviru kratkih obuka smanjen je broj bodova, kao i broj časova nastave za pojedinačne kurseve u odnosu na situaciju u kojoj se izvode pojedinačno. To je razlog zašto kod svakog opisa kursa u katalogu postoje dve vrednosti za broj časova i vrednost ESPB. Postoji mogućnost da se pojedinačni kursevi kombinuju u programe kratkih obuka koji pored kurseva koje organizuje PMF UNS sadrže i kurseve koje organizuju Univerzitet u Beogradu i Univerzitet u Nišu.

U nastavku dajemo tri preporučene kratke obuke. U pitanju su kratke obuke OSNOVE JAVNIH POLITIKA, ANALIZA JAVNIH POLITIKA i METODE ZA ANALIZU PODATAKA ZA BOLJE REZULTATE JAVNOG SEKTORA.

Kratka obuka – OSNOVE JAVNIH POLITIKA

sastoji se iz sledećih kurseva:

Kurs	Broj časova	ESPB
PODACI U JAVNIM POLITIKAMA	20	2
UVOD U PRIMENJENE JAVNE POLITIKE	15	2
Ukupno:	35	4

Kratka obuka – ANALIZA JAVNIH POLITIKA

sastoji se iz sledećih kurseva:

Kurs/modul	Broj časova	ESPB
KVANTITATIVNE METODE U JAVNIM POLITIKAMA	20	2
ANALIZA JAVNIH POLITIKA	20	2
JAVNE POLITIKE U OBLASTI POLJOPRIVREDE I HRANE	15	2
POLITIKA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	15	2
Ukupno:	70	8

Kratka obuka – METODE ZA ANALIZU PODATAKA ZA BOLJE REZULTATE JAVNOG SEKTORA

sastoji se iz sledećih kurseva:

Kurs/modul	Broj časova	ESPB
KVANTITATIVNE METODE U JAVNIM POLITIKAMA	20	2
METODE VELIKIH PODATAKA U JAVNIM POLITIKAMA	20	2
Ukupno:	40	4

Kako se prijaviti?

Individualna prijava može se podneti na osnovu objavljenog poziva ili van objavljenog poziva (samoinicijativno). Kada su u pitanju samoinicijativne prijave, nastava se organizuje kada postoji najmanje 5 prijavljenih kandidata u dogovoru s kandidatima. Zainteresovana institucija koja želi da sprovede obuku zaposlenih može podneti institucionalnu prijavu za svoje zaposlene.

Prijave ili dodatna pitanja se šalju na mejl adresu: ppma.prijave@pmf.uns.ac.rs. Za institucionalne prijave obratite se koordinatoru programa celoživotnih obuka iz oblasti javnih politika na mejl adresu: jasna.atanasijevic@dmi.uns.ac.rs.

Individualna prijava treba da sadrži popunjen formular za prijavljivanje koji se nalazi na [PPMA UNS Formular za prijavu](#). U slučaju samoinicijativne prijave pojedinca ili institucije, prijava treba da sadrži i spisak kurseva za koje postoji interesovanje.

Selekcija kandidata obavlja se na osnovu prijave i intervjua s kandidatom. Selekciju obavlja tročlana komisija koju čine nastavnici PMF koji učestvuju u izvođenju nastave na ponuđenim kursevima.

Kriterijumi za odabir kandidata sastoje se iz sledećeg: relevantno radno iskustvo (25 poena), motivisanost (25 poena), analitičnost (25 poena), društvena angažovanost (25 poena).

U slučaju ako je prijavljen preveliki broj kandidata u odnosu na maksimalan broj polaznika u jednom ciklusu (20), kao i u slučaju velike raznolikosti profila prijavljenih polaznika, postoji mogućnost da komisija za upis organizuje test opšte informisanosti o javnim politikama za prijavljene kandidate. Rezultati testa će se upotrebiti za odabir kandidata i usklađivanje nivoa polaznika u jednoj grupi. U slučaju da se u selekciji koristi pristupni test, rezultat testa dodaje se na prethodno definisana četiri kriterijuma i svaki tada nosi po 20 poena.

Pored navedenih kriterijuma, prilikom upisa kandidata vodiće se računa o rodnoj izbalansiranosti i uključivanju osetljivih grupa i manjina.

Detaljna prava i obaveze u pogledu obrazovanja tokom čitavog života kao i tehnička procedura upisa sadržana je u Pravilniku o obrazovanju tokom čitavog života Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu (na adresi: <https://ppma.pmf.uns.ac.rs/sr/programi-celozivotnog-ucenja/programi-univerziteta-u-novom-sadu/>) kao i u opštim aktima fakulteta.

Dodatne informacije, kao i pozivi za prijavljivanje na programe koji će biti realizovani u okviru Erasmus+ projekta *PPMA*, nalaze se na sajtu <https://ppma.pmf.uns.ac.rs/>.

Finansiranje kurseva može biti obezbeđeno iz projekta (npr. Erasmus+), institucije u kojoj su zaposleni polaznici ili od strane samih polaznika. Detalji u pogledu finansiranja i cene sadržani su u pojedinačnim pozivima. Kod organizovanja nastave na osnovu pristiglih samoinicijativnih prijava, cena kursa ili kratke obuke određuje se u skladu s brojem prijavljenih/upisanih kandidata.

NAZIV KURSA:

UVOD U PRIMENJENE JAVNE POLITIKE

Broj časova: 30/15

Vrednost izražena u ESPB bodovima: 3/2

Opis:

Kurs Uvod u primenjene javne politike ima za cilj da polaznicima omogući razumevanje pojmova u vezi sa javnim politikama i mesto javnih politika u širem procesu političkog odlučivanja i vršenja vlasti, upravljanja u državnoj administraciji i društvene dinamike. Ovaj kurs, pored osnovnog teorijskog okvira, stavlja akcenat na praktične aspekte – od mesta javnih politika u šireg kontekstu reforme javne uprave u Srbiji, preko upoznavanja sa instrumentima javnih politika, planiranja javnih politika uključujući i razumevanje zajednica i mreža od značaja za dinamiku koja karakteriše postavljanje agende, planiranje i odlučivanje o javnim politikama. Posebna pažnja posvećena je specifičnostima u sprovođenju javnih politika. Polaznici će takođe kroz rad u okviru ovog kursa koji uključuje primenjene metode – diskusije, analize slučajeva i mnoštvo primera iz prakse, steći osnovne kritičkog mišljenja o složenim društvenim temama i razumeti značaj i osnovne elemente analize javnih politika. Kurs predstavlja svojevrsan uvod za polaznike i preduslov za predmet Analiza javnih politika. Takođe, ovaj kurs je i putokaz za polaznike u pogledu izbora daljih predmeta u okviru celoživotnog učenja.

Sadržaj kursa:

- Osnovni pojmovi;
- Ciklus javnih politika: postavljanje prioriteta, kreiranje javne politike, donošenje odluke, sprovođenje, evaluacija;
- Institucionalni okvir i akteri;
- Instrumenti javnih politika: regulacija naspram drugih instrumenata (distributivni, organizacioni, informacioni, bihevioristički);
- Stilovi u javnim politikama, dinamika i promene.

Kome je namenjen?

Zaposlenima u javom sektoru na različitim nivoima vlasti; istraživačima i naučnicima zainteresovanim da doprinesu donošenju odluka o pitanjima od javnog interesa, zaposlenima u nevladinim organizacijama koji proučavaju i zagovaraju različite razvojne politike, zaposlenima u kompanijama na poslovima odnosa s javnim sektorom, studentima završnih godina osnovnih studija i studentima master studija.

Potrebna predznanja:

Za ovaj uvodni kurs nisu potrebna posebna predznanja.

Realizatori:

Nosilac kursa: dr Jasna Atanasijević

Gostujući predavači: Bojana Tošić, Ognjen Bogdanović

NAZIV KURSA:

PODACI U JAVNIM POLITIKAMA

Broj časova: 40/20

Vrednost izražena u ESPB bodovima: 4/2

Opis:

Donošenje odluka na osnovu podataka predstavlja osnovu svakog dobrog odlučivanja. Zato je razumevanje podataka potreban uslov za primenu tog principa. U okviru ovog kursa polaznici će, sa jedne strane upoznati vrste podataka kao i kriterijume za ocenu njihovog kvaliteta, a sa druge strane će steći znanje o različitim izvorima podataka i mogućnostima njihovog korišćenja u različitim oblastima javnih politika. Takođe će biti u stanju da samostalno pronalaze podatke u različitim formatima i pripreme ih za korišćenje koristeći odgovarajući softver. Način rada će u velikoj meri biti usklađen sa predznanjem koje polaznici imaju, kao i njihovim interesovanjima i potrebama.

Sadržaj kursa:

- Vrste podataka: jednodimenzionalni, višedimenzionalni, vremenski, panel;
- Podaci i skale merenja: nominalni, ordinalni, intervalni i podaci odnosa.
- Metodologije prikupljana podataka;
- Predstavljanje podataka: tabelarni prikaz, osnovni pokazatelji (mere centriranosti i mere rasturanja), vizuelizacije;
- Kvalitet podataka: predprocesiranje podataka, nedostajući podaci i autlajeri;
- Izvori podataka: zvanična statistika, administrativni podaci, otvoreni podaci, istraživanja...;
- Popis vs uzorak: prednosti i nedostaci popisa i različitih vrsta uzorka (verovatnosnih vs neverovatnosnih);
- Proizvođači podataka u Republici Srbiji: Republički zavod za statistiku, Narodna banka, Agencija za privredne registre (APR), ministarstva, lokalne samouprave, i druge državne institucije;
- Proizvođači podataka međunarodni: EUROSTAT, Svetska banka, OECD, UN i drugi.

Kome je namenjen?

Svima koji žele da razumeju izvore i značaj različitih podataka u donošenju odluka.

Potrebna predznanja:

Osnovna digitalna pismenost (korišćenje interneta i osnove Excela-a).

Realizatori:

Nosioci kursa: dr Zorana Lužanin, dr Andreja Tepavčević

Gostujući predavači: Dijana Ilić Zogović, Svetlana Aksentijević

NAZIV KURSA:

ANALIZA JAVNIH POLITIKA

Broj časova: 50/20

Vrednost izražena u ESPB bodovima: 5/2

Opis:

U cilju što boljih ishoda u rešavanju problema od interesa za društvo, dobra praksa nalaže da se učesnici u procesu odlučivanja oslanjaju na dostupna postojeća znanja i dodatne analize. Oblast analize javnih politika nudi metodološki okvir za uključivanje ekspertize i sistematičan pristup u pogledu objektivnog kritičkog sagledavanja konkretnog problema i načina da se reši uz pomoć raspoloživih instrumenata državne intervencije. Kurs Analiza javnih politika ima za cilj da osposobi polaznike da kritički sagledaju različite probleme u oblasti javnih politika oslanjajući se na osnovne koncepte iz ekonomije i domensko znanje iz odgovarajuće oblasti javne politike. Kroz osnovna metodološka načela i upotrebom istraživačkih metoda, polaznici će razumeti kako da strukturisu problem, definišu različite opcije u pogledu mera javne politike, osmisle pokazatelje i okvir za praćenje i evaluaciju. Pored toga, kurs ima za cilj da osposobi polaznike da osmisle analizu, izaberu odgovarajući metod za analizu, prikupe podatke, sprovedu analizu i napišu izveštaj o analizi.

Sadržaj kursa:

- Mesto analize javnih politika u procesu kreiranja javnih politika;
- Ekonomsko objašnjenje državne intervencije;
- Najčešći kriterijumi za ocenu efekata javnih politika;
- Definisane probleme;
- Predviđanje ishoda alternativnih opcija javnih politika;
- Preporučivanje najpovoljnije opcije;
- Praćenje efekata sprovođenja javne politike, različite vrste efekata i pokazatelja;
- Evaluacija javne politike;
- Predstavljanje argumenata;
- Komuniciranje analize javnih politika: različiti tipični formati pismene komunikacije, usmeno komuniciranje prema različitim korisnicima analiza.

Kome je namenjen?

Zaposleni u javnom sektoru na različitim nivoima vlasti; istraživači naučnici zainteresovani da doprinesu donošenju odluka o pitanjima od javnog interesa, zaposleni u nevladinim organizacijama, zaposleni u kompanijama na poslovima odnosa s javnim sektorom, studenti.

Potrebna predznanja:

Poželjno je predznanje iz osnova ekonomije javnog sektora. Ukoliko polaznici ne poseduju predznanje, biće proširen kurs na teme iz ove oblasti. Poželjno je da su polaznici prethodno slušali kurseve Uvod u primenjene javne politike i Podaci u javnim politikama.

Realizatori:

Nosioci kursa: dr Jasna Atanasijević, dr Branko Radulović

Gostujući predavač: Jelena Todorović

NAZIV KURSA:

KVANTITATIVNE METODE U JAVNIM POLITIKAMA

Broj časova: 50/20

Vrednost izražena u ESPB bodovima: 5/2

Opis:

Dostupnost velikog broja podataka otvara pitanje na koji način iz njih izvući relevantni zaključak. Različite statističke analize, pre svega, numeričkih podataka čine ovaj kurs. Polaznici/studenti će kroz relevantne primere iz oblasti javnih podataka ovladati pojmovima korelacije i uzročnosti pojava, biće u stanju da samostalno uz korišćenje odgovarajućeg softvera sprovedu osnovne faktorske i regresione analize, kao i da dobijene rezultate i zaključke prikažu na jasan i koncizan način. Pored toga, polaznici će razumeti sa jedne strane koliko dobra analiza i vizuelizacija omogućuje razumevanje posmatrane pojave, a sa druge strane će biti osposobljeni da prepoznaju opasnosti koje vrebaju iz pogrešnih analiza ili zaključaka. Način rada će u velikoj meri biti usklađen sa predznanjem koji polaznici imaju, kao i njihovim interesovanjima i potrebama.

Sadržaj kursa:

- Osnovni statistički pokazatelji numeričkih podataka (mere centriranosti i mere rasturanja);
- Vizuelizacija podataka;
- Korelacija i uzročnost;
- Faktorska analiza;
- Jednostruka i višestruka regresiona analiza;
- Klaster analiza.

Kome je namenjen?

Polaznicima koji žele da se upoznaju i ovladaju osnovnim konceptima kvalitativne analize.

Potrebna predznanja:

Sadržaj kursa Podaci u javnim politikama i osnovno poznavanje Excel-a.

Realizatori:

Nosioci kursa: dr Andreja Tepavčević, dr Zorana Lužanin

Gostujući predavači: Dijana Ilić Zogović, Svetlana Aksentijević

NAZIV KURSA:

JAVNE POLITIKE U OBLASTIMA POLJOPRIVREDE I HRANE

Broj časova: 30/15

Vrednost izražena u ESPB bodovima: 4/2

Opis:

Zahvaljujući geografskom položaju i prirodnim resursima za Srbiju i region Zapadnog Balkana generalno poljoprivreda i proizvodnja hrane tradicionalno i strateški predstavljaju jedan od stubova razvoja. Javne politike u ovim domenima determinišu u velikoj meri stepen iskorišćenja raspoloživih resursa i doprinos ovog sektora privrednom razvoju, stvaranju bruto domaćeg proizvoda, bilansu spoljnotrgovinske razmene i drugim indikatorima društveno ekonomskog razvoja. Dodatno, javne politike u oblasti poljoprivrede i hrane indirektno imaju značajan uticaj i na druge sfere održivog društveno ekonomskog razvoja kao što su zaštita životne okoline i klimatske promene, zdravlje potrošača i zdravstveni status populacije, demografska kretanja i strukturu delatnosti stanovništva i druge. Kurs Politike poljoprivrede i hrane će polaznike osposobiti da prepoznaju, razumeju, analiziraju i planiraju instrumente javnih politika u oblasti poljoprivrede i hrane kao i da sagledaju mogućnosti i sredstva za njihovu implementaciju.

Sadržaj kursa:

- Pregled oblasti na koje su usmerene politike poljoprivrede i hrane;
- Institucionalni okvir i zainteresovane strane u Srbiji i u svetu;
- Razvojne faze javnih politika poljoprivrede i hrane u Srbiji i njihovi ishodi;
- Strateški i međunarodni okviri od značaja za javne politike poljoprivrede i hrane;
- Zajednička politika poljoprivrede i druge politike u zemalja EU;
- Mere javnih politika u Srbiji - pregled mera: regulatorne mere, direktna plaćanja (premije, podsticaji, regresi), finansijski podsticaji, institucionalna podrška, informaciona podrška, podrška organizovanju i udruživanju i druge;
- Javne politike poljoprivrede i hrane u Srbiji – mere javnih politika u ključnim oblastima intervencije: unapređenje konkurentnosti, očuvanje životne sredine, unapređenje dohotka, lokalne strategije ruralnog razvoja, kreiranje i prenos znanja, bezbednost hrane;
- Upporedni prikaz strategija i politika vezanih za poljoprivredu i hranu u svetu;
- Identifikacija propusta, promašaja i nedovoljno regulisanih oblasti u domenima poljoprivrede i hrane u Srbiji i analiza mogućih opcija unapređenja.

Kome je namenjen?

Zaposlenima u državnoj upravi i lokalnoj samoupravi, političkim aktivistima, studentima, predavačima, poslodavcima, konsultantima, građanima.

Potrebna predznanja:

Poželjna opšta predznanja ili iskustva u oblasti javnih politika.

Realizatori:

Nosilac kursa: dr Jasna Mastilović

Gostujući predavač: Darinka Radojević

NAZIV KURSA:

POLITIKA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Broj časova: 30/15

Vrednost izražena u ESPB bodovima: 3/2

Opis:

Savremeno društvo je odavno došlo do tačke kada su zaštita životne sredine i održivi razvoj postali imperativ za dalji razvoj društva. Definisane su razne politike zaštite životne sredine na globalnom, nacionalnom i lokalnom nivou. Zaštita životne sredine je integrisana u zakonske okvire mnogih država, ali osnovni problem je postala implementacija politike, kao i praćenje efektivnosti definisanih mera. Cilj kursa je upoznati studenta sa politikom zaštite životne sredine, procesom njene izrade i implementacije, evaluacije, kao i ponašanjem ciljnih grupa. Student će biti osposobljen da prepozna adekvatne instrumente politike zaštite životne sredine na osnovu očekivanih efekata, kao i njenu evaluaciju. Razviće praktično sagledavanje politike zaštite životne sredine kroz studije slučaja i kritičku analizu problema implementacije politike.

Sadržaj kursa:

- Interakcija čovek-životna sredina;
- Nacionalna politika Republike Srbije i institucionalni okvir;
- Ciljevi različitih sektora životne sredine u Republici Srbiji;
- Analiza potreba za integracijom politike zaštite životne sredine sa ostalim politikama;
- Prikaz instrumenata politike zaštite životne sredine i kriterijumi za njihov odabir;
- Primena komandno-kontrolnih mehanizama i ekonomskih instrumenata;
- Značaj podsticaja javnih politika za primenu dobrovoljnih instrumenata zaštite životne sredine u privrednim organizacijama;
- Partnerstvo i uključivanje aktera u sprovođenju globalne politike zaštite životne sredine na nacionalnom nivou;
- Nauka u kontekstu kreiranja politike zaštite životne sredine;
- Evaluacija politike zaštite životne sredine;
- Odabrane studije slučaja: analiza primenjenih instrumenata politike zaštite životne sredine i njihove relevantnosti, povezanosti, efektivnosti i efikasnosti.

Kome je namenjen?

Studentima, zaposlenima u javom sektoru (vladine organizacije), ostale zainteresovane strane u sprovođenju politike zaštite životne sredine: članovi nevladinih organizacija i udruženja građana, predstavnici poslovnog i industrijskog sektora, zaposleni u naučnim i tehnološkim institucijama.

Potrebna predznanja:

Poželjna opšta predznanja ili iskustva u oblasti javnih politika.

Realizatori:

Nosioci kursa: dr Milena Bečelić-Tomin, dr Srđan Rončević

NAZIV KURSA:

**METODE VELIKIH PODATAKA U JAVNIM
POLITIKAMA**

Broj časova: 30/15

Vrednost izražena u ESPB bodovima: 3/2

Opis:

Cilj kursa je da razvije skup veština za rad sa skupovima velikih podataka koji su dostupni u savremenom svetu. Koncipiran je po principu „hands-on“ treninga na realnim mikro-podacima. Glavni cilj je primena novih tehnika na analizu javnih politika korišćenjem i kombinovanjem velikih skupova heterogenih podataka koji potiču iz raznih izvora. Kurs se sastoji od predavanja i primera iz realnog sveta, uz odgovarajuće tehničke detalje mašinskog učenja, vizuelizacije i analize podataka. Tokom kursa polaznici će se upoznati i sa programskim jezikom Python. Način rada će u velikoj meri biti usklađen sa predznanjem koji polaznici imaju, kao i njihovim interesovanjima i potrebama.

Sadržaj kursa:

- Uvod u analizu podataka u javnim politikama;
- Python;
- Skupovi velikih podataka;
- Podaci i javne politike;
- Mašinsko učenje;
- Analiza teksta;
- Pristrasnost u mašinskom učenju;
- Tehnike vizuelizacije podataka;
- Greške i metode za evaluaciju modela mašinskog učenja;
- Etika i privatnost u procesima prikupljanja i analize podataka.

Kome je namenjen?

Studentima, zaposlenima u javnom sektoru (vladine organizacije), ostale zainteresovane strane u sprovođenju politike zaštite životne sredine: članovi nevladinih organizacija i udruženja građana, predstavnici poslovnog i industrijskog sektora, zaposleni u naučnim i tehnološkim institucijama.

Potrebna predznanja:

Osnove statističkog zaključivanja.

Realizatori:

Nosioci kursa: dr Nataša Krejić, dr Miloš Savić

Realizatori

Dr Jasna Atanasijević je vanredni profesor na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu. Realizuje predmete iz oblasti ekonomije i finansija. U periodu od 2014. do 2018. bila je prvi direktor Republičkog sekretarijata za javne politike. Osmislila je i sprovodila reformu planiranja u državnoj upravi u okviru šire Strategije reforme javne uprave uključujući i donošenje Zakona o planskom sistemu Republike Srbije.

Dr Andreja Tepavčević je redovni profesor na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu. Angažovana je na nekoliko predmeta na master akademskim studijama iz Primenjene statistike u okviru Centra za primenjenu statistiku Univerziteta u Novom Sadu i predaje Matematičke i statističke metode u biološkim istraživanjima na doktorskim studijama iz biologije i ekologije na Prirodno-matematičkom fakultetu. Autor je preko 100 naučnih radova i nekoliko udžbenika.

Dr Zorana Lužanin je redovni profesor na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu. Angažovana je na predmetima Ekonometrija, Matematički modeli u ekonomiji, Seminar iz modeliranja, Uvod u linearne modele, Složeni linearni modeli i Bežzova statistika na master akademskim studijama. Njena istraživanja su orjentisana na matematičko modelovanje i didaktiku nastave matematike. Bila je državni sekretar u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja (2014–2016).

Dr Jasna Mastilović je naučni savetnik Naučnog instituta za prehrambene tehnologije Univerziteta u Novom Sadu i profesor Univerziteta u Istočnom Sarajevu, Bosna i Hercegovina i Univerziteta Donja Gorica u Podgorici, Crna Gora. Pored naučno istraživačkog rada i nastavnih aktivnosti angažovana je na izradi i implementaciji strateških i regulatornih dokumenata u domenu poljoprivrede i hrane, definisanju i praćenju mera javnih politika i implementaciji projekata usmerenih na razvoj u oblastima poljoprivrede, hrane i ruralnog razvoja u zemlji i regionu. Rukovodila je brojnim interdisciplinarnim projektima, autor je preko 150 naučnih radova i blizu 500 saopštenja u oblastima poljoprivrede i hrane.

Dr Srđan Rončević je redovni profesor na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu. Realizuje više kurseva sa fokusom na osnove i tehnologije zaštite životne sredine. Koautor je 2 univerzitetska i 7 pomoćnih udžbenika. Istraživačke i naučne aktivnosti usmerene su na hemiju i tehnologiju zaštite životne sredine, sa posebnim interesovanjem za tehnologiju sanacije vode, sedimenata i tla. Učestvovao je u realizaciji više od 60 projekata i studija iz zaštite životne sre-

dine, kao i u izradi strateških dokumenata iz oblasti zaštite životne sredine. Član je komisije za hemiju Instituta za standardizaciju Srbije.

Dr Milena Bečelić-Tomin je redovni profesor na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu. Samostalno i u saradnji realizuje više kurseva sa fokusom na upravljanje i praćenje stanja životne sredine. Bila je učesnik na više od 30 projekata finansiranih od strane nacionalnih institucija i 6 međunarodnih projekata. Aktivno učestvuje u radu Ministarstva zaštite životne sredine RS u izradi podzakonskih akata u oblasti zaštite voda i dokumenata namenjenih pregovorima u oblasti životne sredine za ulazak Srbije u EU. Učestvovala je u realizaciji programa za širu društvenu zajednicu u cilju podizanja kapaciteta i znanja zainteresovanih strana u oblasti zaštite voda od zagađenja.

Dr Nataša Krejić je redovni profesor Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu. Oblast naučnog rada je numerička optimizacija, a predaje na master programima primenjene matematike i doktorskim studijama matematike.

Dr Miloš Savić je vanredni profesor Prirodno-matematičkog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu. Oblast njegovog naučnog rada je analiza podataka i mašinsko učenje, a predaje na osnovim i master programima računarskih nauka i informacionih tehnologija i doktorskim studijama informatike.

Bojana Tošić, direktorka Republičkog sekretarijata za javne politike Vlade Republike Srbije ima više od 10 godina iskustva u oblasti regulatorne reforme, reforme javne uprave i upravljanju javnim politikama. Učestvovala je u izradi brojnih propisa, studija i izveštaja kako za potrebe javnog tako i privatnog sektora. Ima veliko iskustvo u koordinaciji javnih politika i upravljanju na osnovu rezultata što je i primenila u uspostavljanju i uspešnom vođenju Akcionog plana za sprovođenje Programa Vlade od 2015 – 2020. godine.

Dijana Ilić Zogović diplomirani ekonomista, pomoćnik je direktorke Republičkog sekretarijata za javne politike Vlade Republike Srbije. Profesionalnu dvadesetpetogodišnju karijeru obavljala je u javnom sektoru, na poslovima primenjenih ekonomskih istraživanja i analiza u procesu pripreme planskih dokumenata. Nacionalni je koordinator pripreme Programa ekonomskih reformi, najvažnijeg strateškog dokumenta u ekonomskom dijalogu sa Evropskom komisijom kao i koordinator Akcionog plana za sprovođenje Programa Vlade.

Svetlana Aksentijević, šef Odseka za ekonomske analize u Republičkom sekretarijatu za javne politike Vlade Republike Srbije. Ima dugogodišnje iskustvo u izradi ekonomskih analiza, posebno analiza u oblasti politike zapošljavanja. Obavlja poslove analitičke podrške u procesu strateškog planiranja, sa posebnim akcentom na praćenje efekata javnih politika i donošenje odluka na osnovu podataka.

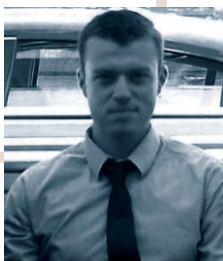

Jelena Todorović je diplomirani pravnik, viši savetnik u Republičkom sekretarijatu za javne politike Vlade Republike Srbije, rukovodilac Grupe za inovacije u javnim politikama. Jelena ima desetogodišnje iskustvo u radu u organima javne uprave, u oblastima regulatorne reforme i reforme javne uprave i učestvovala je u pripremi strateških dokumenata.

Darinka Radojević je šef Odseka za podršku upravljanju javnim politikama i koordinaciju praćenja sprovođenja prioriteta Vlade. Ima dugogodišnje iskustvo u strateškom planiranju sa posebnom ekspertizom u oblasti održivog razvoja, zaštiti životne sredine i klimatskim promenama.

Ognjen Bogdanović je načelnik Odeljenja za obezbeđenje kvaliteta propisa i analizu efekata u Republičkom sekretarijatu za javne politike. Ima višegodišnje iskustvo u poslovima vezanim za unapređenje kvaliteta propisa, planskih dokumenata i analize efekata.

